

Perinne velvoittaa

Museo-Galleria Alarieston uudistetun perusnäyttelyn avajaiset pidettiin kesällä 2019 Museo-Galleria Alarieston tiloissa.

Avajaisissa pääsi tutustumaan henkilökunnan opastuksella *Vauhdin hurmaa Sompioissa* -hankkeessa toteutettuihin digiuudistuksiin.

Olin Rieston kylästä kotoisin olevan Lukkarin Maunon kanssa avajaisissa. Mauno Lukkari lausui ja lauloi. Perinne velvoittaa oli Maunon esitysten ydinsanoma (liitteenä Maunon laulu).

Latasin Sompio-applikaation kännykkääni. Jokaisen taulun kohdalla tuli siihen liittyvä tarina, yhden kohdalla jopa laulu. Suomen kielen lisäksi oli valittavana englantia, ranska ja saksa.

Paikan merkitys on kotiseudusta puhuttaessa keskeinen. Sompio on synnyin- ja kasvuseutuna ollut, ja on edelleen, monelle meille entiselle sompiolaiselle läheinen. Muistot sitovat meidät kotiseutuamme Sompioon.

Kotiseudun tekee merkitykselliseksi siihen liittyvät tarinat ja muistelukset, jotka siirtyvät seuraaville sukupolville.

Andreas Alarieston (1900-1989) taulut, laulut ja muistelot ovat juuri osaltaan näitä. On nykyaikaa, että nämä Alarieston taiteen tuotokset saatetaan digitaaliseen muotoon. Uusi puhelimelle tai tabletille ladattava Sompio-applikaatio mahdollistaa Anten tuotantoon perehtymiseen syvällisemmin ja monipuolisemmin.

Rieston kylän historiaa

Rieston kylän asutus levittäytyi kummulle lähelle paikkaa, jossa Luiro-, Kopsus- ja Riestojoki kohtasivat. Kylää ympäröivät laajat aapasuot. Kaukana horisontissa siinsivät Nattasten ääriviivat. Jonkun matkan päässä Rieston eteläpuolella sijaitsi Kuukkelinmaa.

Rieston kylä oli saanut nimensä 1700-luvun alun Rieston uudistilasta.

Rieston asukkaiden elannon perustana oli niittytalous. Vuonna 1900 asukkaiden määrä Rieston kummulla ja sen ympäristössä kasvoi nopeasti: vuonna 1920 kylässä asui jo yli 70 henkeä. Kuukkelinmaallakin asutus oli levinnyt useiksi perhekunniksi.

Ennen sotia pelloilta saatiin perunaa, ohraa ja joskus ruistakin. Vilja jauhettiin yhteisissä vesimyllyissä, oli kylässä oma puimakonekin.

Pari kertaa kesässä käytiin Sompiojärvellä. Muiden Sompion talojen tapaan oli riestolaisilla yhteinen kalakenttä ja -kämpä.

Vielä 1950-lvulla kyläläisten toimeentulo perustui karjanhoitoon ja ojitettujen suoniittyjen viljelyyn. Perunaa oli omiksi tarpeiksi, lisäksi poimittiin marjoja. Hillasta saatiin hyvää taloudellista jatkoa elannolle. Miehet toivat lisäansioita savotta- ja uittotöistä.

Kuvaus Riestosta pätee pääpiirteittäin myös muihin Sompion kyliin.

Andreas Alariesto arvosti kaikkia Sompion kyliä, mutta hän painotti erityisesti Riestoa alueen kulttuurikeskuksena.

menneitten aikojen kulttuurikeskuksen,

maineen rieston kylä riistää,

vaikka ne sompion toiset kylät,

siltä senlaisen kunnijan kiistää

sielä on eläneet menneitten aikojen,

taikurit tietäjät noitat,

sielä on viimeksi jyllänneet,

nuo henkijien suuret voimat

Lähteet: Kilpimaa, Marita 2017: "Paljon olen mailimata kulkenut, paljon olen kokenut ja nähnyt"

Anna Kirveennummi-Riitta Räsänen 2000: Suomalainen kylä kuvattuna ja muisteltuna

JAAKKO

Muteniasta Jaakko tuli Riestoon
Juntille vävyksi
kymmenen lasta saivat
Sompion iloksi

Lammaslaumoja kasvattivat
ja lapinlehmiä
Riestonjokivarressa
kesällä laumoittain

Sompion jänkien hillaisten
reunoilta rämeisiltä
poikueita nousi koppelon
maille kuivemmille marjaisille
alle ansakuusien

Kun tuli saalista liikaa
ansat liisittiin
pilaantumaan ei pyydetty
otettiin tarpeeseen

Ei Korvanen olis koskaan lakannut
tieto sinne olisi pakannut
pellot ja poromäärät paisuneet ois
ja elämä terveesti sykkinyt olis
Korvasen geenit siellä säilyneet ois

Juhlassa Uulalan
Sompiota muisteltiin
meitä perinne velvoittaa
ammennettiin kulttuurista
voimaa antoi historiikki

Akmeeli tarinoillaan
kansaa Sompion viihdytti
Andreas jatkoi tauluillaan
Meitä perinne velvoittaa.